

HLAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

SVĚTLO NADĚJE	3
CÍRKEV NA PRAHU TŘETÍHO TISÍCILETÍ	4
UČIT JE ČINEM LÁSKY	6
VZPOMÍNKA NA JEHO BLAŽENOST, METROPOLITU NIKOLAJE	6
USNESENÍ XII. MÍSTNÍHO SNĚMU PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU, KONANÉHO V PREŠOVĚ VE DNECH 8.-9. BŘEZNA 2007	8
ČERNOBYL - 20 LET POTĚ	10
POUČENÍ CTIHDODNÉHO STARCE KLEOPY (ILIE)	11
RUMBURK	13
SEZNAM POUTÍ BPM NA ROK 2007	14
SETKÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE 27. 7.-5. 8. 2007	14
LETNÍ TÁBOR TĚŠOV 1.-11. 7.2007	14
POUŤ DO MIKULČIC	14
SMĚŘOVÁNÍ NAŠÍ MÍSTNÍ PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE S DŮRAZEM NA SITUACI V ČESKÝCH ZEMÍCH	14
VELKÁ SOBOTA V LANŠKROUNĚ	16
PROJEKT STAVBY PRAVOSLAVNÉHO CHRÁMU SV. JIŘÍ VE SVITAVÁCH	17
HISTORIE PRAVOSLAVÍ NA SVITAVSKU	18
ABY SE S HOSPODINEM PRAVIDELNĚ SETKÁVALI	20

Nanebevstoupení Páně 17./4. května

*Vznesl se Bůh s jásosem,
Hospodin za zvuku rohů.
Povznesl jsi se ve slávě,
Kriste, Bože náš,
radostí naplniv učedníky
přislíbením Svatého Ducha,
a požehnáním svým jim zvěstovav,
že ty jsi Syn Boží, Výkupitel světa.*

Církevní obec Svitavy

Duchovní otcové, bratři a sestry, pravoslavní křesťané.

*S požehnáním našeho Vysokopřeosvíceného
vladyky Simeona se na vás obracíme s důvěrou.
Pomozte nám svými modlitbami a pokud je to
možné, i finančně, v budování chrámu Svatého
Velikomučedníka Jiřího ve Svitavách. S pomocí
Boží a mnoha dobrých lidí se nám již podařilo
získat vhodný pozemek, vypracovat projektovou
dokumentaci a shromáždit část finančních
prostředků. Ty však stále ještě nestačí pro
zahájení stavebních prací.*

č. našeho účtu je: 000019-1284976359/0800

Děkujeme vám za modlitby, pochopení a pomoc.

SVĚTLO NADĚJE

Světlo Vzkříšení otevírá horizont naděje pro všechny věřící i pro všechny ty, kteří hledají pravou podobu života. Naděje je vždy spojena s něčím, po čem toužíme. Každý toužíme po něčem, co zahřívá naše srdce a činí naše žití krásnějším. Se světlem je nejvíce spojena naděje nevidomých. My, kteří vidíme, si asi nedovedeme představit, jak vzácným darem musí být světlo pro člověka slepého. V evangeliu se hovoří o slepém, který volal s velkou nadějí k Ježíši Kristu: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou.“ Náš Pán a Spasitel tomuto slepému navrátil schopnost vidět světlo, a tak se radovat z Božího stvoření.

Naděje, stejně jako víra, vyjadřuje vztah člověka k Bohu. Zdá se nám, jako by bez naděje a bez víry byl Bůh člověku ve světě velmi vzdálený. Pochopitelně, Bůh ve světě je. Je všude přítomný. V prvé řadě je v nás lidech, neboť každý člověk v sobě nese obraz Boží. Dále je všude ve světě. Svět byl z Boží lásky stvořen a Bůh jej svou láskou udržuje.

Naděje je spojena vždy s vírou. Víru podporuje a čerpá z ní. Naopak také naděje víru oživuje. Víra spolu s nadějí spojují věřícího křesťana s Ježíšem Kristem.

Všichni lidé mají nějakou naději, život lidský bez naděje nemůže existovat. Když končí život, končí i naděje. Avšak křesťanská naděje je darem Božím, proto káže překonat bránu smrti a vede do věčného života. Ve velikonočním čase zpíváme: „Vstal z mrtvých Kristus, smrti smrt překonal a jsoucím ve hrobech život daroval!“

Křesťanská naděje je pevná, nic ji nemůže zničit. Nebojí se zlých věcí v životě, ani samotné smrti. Jediné, co nesmíme nikdy ztratit, je důvěra v Boha. Je to schopnost poručit se do vůle Boží, opravdu cele a bezpodmínečně. Tutto velikou důvěrou v osobu Ježíše Krista vyjádřil námi již zmíněný slepý člověk z evangelia. Všechno to, co se ve světě vydává za pravdu a spravedlnost a je „normální“ pro světské lidi,

by nemělo nikdy omezovat naději věřících, že existuje jen jedna Pravda, jedna Spravedlnost, kterou je sám Bůh.

Smysl a účel lidského života je v Bohu. Světské naděje a představy o „normálním“ životě však odvádí věřícího od Boha, a tím i od pravého naplnění smyslu života. Světskost světa stěžuje schopnost věřit a těšit se z naděje jako Božího daru. Když člověk přecení své síly a zapomene na Boží pomoc, může lehce na životní cestě ztratit správný směr. Když však čerpá z naděje v Boha ve všech životních rozhodováních, jeho životní cesta nikdy neztrácí správný směr a s ním i radost a štěstí z Boží přítomnosti a pomoci.

Věřící lidé, kteří se opírají o naději v Boha a jeho pomoc, dokáží jasně rozlišit věci pomíjivé a dočasné. Překonávají životní těžkosti a účastní se nevyslovitelných radostí Božího království. Když vládne v lidském srdci naděje, jak říká svatý otec Izák Syrský, začíná tím pravá modlitba. Bůh tak zaujímá hlavní místo v životě věřícího člověka a vede jej k naplnění jeho životního poslání.

Naděje dává křesťanům možnost účastnit se Kristova vzkříšení. Víra ve vzkříšení Páně je hlavním obsahem evangelia. Naděje, že vzkříšení je součástí lidského života, je cestou k jeho uskutečnění.

Naděje potřebuje trpělivost. Opravdový křesťan se pozná podle toho, že dovede být trpělivý. Lidé ve světě totiž postrádají trpělivost a chtějí mít všechno hned. Nedovedou počkat, až přijde ten pravý okamžik. Jak říká Písmo svaté: „Každá věc má svůj pravý čas a každé předsevzetí svou pravou chvíli.“ Bez trpělivosti brzy ztrácíme i naději. Proto říkal svatý Siluán Athoský: „Buď stále trpělivý a nikdy neztrácej naději.“ Mějme proto stále naději v Boží milosrdenství. Budme dětmi naděje, že Světlo Kristovo osvětluje všechny a láska Boží nikdy nepřestává.

CÍRKEV

NA PRAHU TŘETÍHO TISÍCILETÍ

V Dostojevského románu „Bratři Karamazovi“ vypráví jeden z bratří svůj sen: „*Vídel jsem ďábla bojujícího s Kristem a bojištěm byla lidská srdce.*“

My, křesťané, víme o tomto boji i o tomto bojišti v našem nitru, živě se tohoto boje účastníme, známe jeho úpornost a snad proto nazýváme sebe na zemi církví bojující. Víme, že Spasitel nazval ďábla vládcem tohoto světa (J 14,30; 16,11), ale přitom vyslovuje i útěchu, že tento samozvaný vládce proti Kristu nezmůže nic, že je již odsouzen (tytéž verše), a jinde: „*Nebojte se, malé stádo, neboť vašemu Otci se zalíbilo dát vám království (L 12,32).*“ Víme, že neto boj bude Kristem úspěšně vybojován a církev bojující bude vystrídána církví vítěznou.

My víme také z lidských bojů, že trvají-li déle, střídá se úspěšnost bojujících stran. Bratři Karamazovi byli napsáni v devatenáctém století a Dostojevskij i jeho čtenáři byli svědky, jak v jejich vlastním srdci vítězí to ďábel, to Kristus. Změnilo se něco od té doby? Je stav boje na prahu třetího tisíciletí odlišný od toho, který bojovali současníci Dostojevského? Pro dny přelomu tisíciletí a současný stav zmíněného boje mi připadá charakteristická epizoda z deníku jednoho misionáře v černé Africe, kterou si dovolím volně převyprávět: Misionář se ptá: pověz mi Bambo, co je to zlý skutek? Odpověď: Zlý skutek je, když někdo ukradne Bambovi kozu. Dobře, a co je to dobrý skutek? Odpověď: Dobrý skutek je, když Bambo někomu ukradne kozu.

Co je v této pravdivé anekdotě charakteristické a vypovídající právě o dnešku? Mravní zákon v myslí Bambově, ale i v myslí lidstva na prahu třetího tisíciletí ztotožněn se zákonem osobní výhody.

Devatenácté století vědělo o hlasu svědomí. Vědělo se o Božím zákoně zapsaném do lidských srdcí a bývalo dost běžné, že člověk, který spáchal zlo, vnitřně trpěl a stávalo se, že

ho svědomí přimělo přiznat zlý čin, který mohl bezpečně zatajit. Za mého života ve dvacátém století se běžně mluvilo o lidech svědomitých a nesevědomitých, a desatero bylo běžným zákonem, na němž stálo veřejné mínění. Dnes se svědomí jakožto Boží zákon napsaný v lidských srdcích z povědomí společnosti, často i křesťanské, jakoby vytratilo. Veřejné mínění podporováno sdělovacími prostředky odsouvá Božím zákonem jakožto přežitek a vytváří nové mravní normy v duchu Bambově: dobré je to, co je mi výhodné, a zlé to, co je mi nevýhodné.

Snad bych uvedl některé příklady. Na světě stále zuří zabíjení ve válkách i mimo ně a televize ze zabíjení dělá zcela běžné šou, které se nebere tragicky, ovšem lidé, kteří považují za nevýhodné být zabit nebo zabít a být odsouzen, se prohlašují za ctitele příkázání „Nezabíješ!“ a diskutují o zrušení trestu smrti, o nepřípustnosti poskytnutí úlevy smrti lidem dlouho umírajícím v bolestech. Přitom však jsou beztržně a takřka bez povšimnutí ročně zabíjeny tisíce nenarozených většinou zdravých dětí, které rodiče sice zplodili, ale nechťejí si s nimi komplikovat život, a tak jim nedají ani šanci žít. Uplatňují se všelijaká pokrytecká vysvětlení, jako „kdyby se měly všechny děti narodit, na zeměkouli by se nevešly“ a z úst jednoho profesora detašovaného pracoviště PBF v Olomouci zazněla moudrá slova: „jestliže si rodiče nejsou jisti, že se o dítě dobře postarají, lépe, dají-li plod pryč.“ Typická bambovská morálka: oddávat se rozkoši je příjemné a proto je to dobré; nést omezení spojená s narozením dítěte je nepříjemné a proto je morální zbavit se ho potratem. Že by se na prahu třetího tisíciletí mohla uplatnit ctnost jako zdrženlivost nebo sebezapření, s tím se vůbec nepočítá, neboť to jsou ctnosti, které nejsou příjemné.

Podobně je to s příkázáním „nezesmilniš“. Ještě začátkem minulého století bylo běžné, že dív-

ky vstupovaly do manželství čisté a jejich ženiši si toho vysoce vážili a T.G. Masaryk žádal předmanželskou čistotu stejně od ženichů jako od nevěst. Manželské soužití křesťanů opravdu začínalo svátostným aktem sňatku, do kterého vyústilo vzájemné citové přilnutí, které je jakousi předehrou vedoucí k manželství. Předmanželská sexuální zkušenost se pociťovala jako znehodnocení vlastní osobnosti... Na počátku třetího tisíciletí je čistota považována často za hanbu. Známe jednu křesťanskou dívku, která se rozhodla, že se stane milenkou staršího muže, který o ni projevil zájem, ale styděla se před ním, že je panna a tak si dala panenství vzít lékařským operativním zákrokem. Běžně se setkáváme s tím, že zcela mladí lidé se chlubí, že mají „přítele“ nebo „přítelkyni“, čili žijí s kýmisi mimo manželství. Jsou hrdí na to, že jsou dospělí, protože dokázali odvahy zbavit se hanby čistoty. Jde tu o pohrdnutí manželstvím, svátostným i nesyvátostným, což zvláště u křesťanské mládeže svědčí o odcizení základním křesťanským ideálům. Toto pohrdání není o nic menší tím, že tyto vztahy nakonec vyústí v zákonné manželství. I zde je podáváno vysvětlení: „než se vezmeme, musíme se navzájem poznat“, i když z praxe je známo, že takto opatrně připravená manželství se rozpadají stejně snadno. V křesťanských rodinách se rodiče za tento stav ještě občas stydí, ale spíše jako něco, co se nesluší, než jako za pohrdnutí svátostným darem manželství. Starší ženatí muži se chlubí, že si našli mladíčkou milenkou a ta je okouzlena tím, že má zkušeného milence, který jí zahrnuje pozorností, aniž se zamýšlí nad tím, že rozvrací rodinu, která e ve skutečnosti něčím posvátným. Množí se rozvody, čímž trpí hlavně děti. Ale i na to je vysvětlení: „Když si nerozumějí, lépe ať se rozejdou.“

Takřka zcela odsunuto nebo zapomenuto je deváté přikázání: Nepromluviš krivě svědectví proti bližnímu...“. Ze lži se stalo něco běžného, k čemu se na počátku třetího tisíciletí uchyluje skoro každý, je-li mu to výhodné, a pravda se stává veličinou takřka neznámou, leda tak, aby se jí lhář oháněl na zpravděpodobnění své lži, aby dotyčnému ublížil, někdy jen proto, aby po-

sluchače pobavili nebo naznačili: „Já jsem lepší než on.“ Někdy lhář považuje svou lež za projev dobra. Můj přítel udělá nějakou špatnost, hrozí mu trest a já svým křivým svědectvím dosáhnou jeho omilostnění. Necítím pak výčitky, že jsem lhal, ale radost, že jsem pomohl příteli, i když vím že brzy udělá podobnou špatnost. Jako bychom zapomněli, že otec lži je ďábel a každou lži mu vznáším úctu, která náleží Bohu, jenž je Pravda. Připomeňme se tvrdou výčitku Kristovu: „*Váš otec je ďábel a vy chcete dělat, co on žádá. On byl vrah od počátku a nestál v pravdě, poněvadž v něm pravda není. Když mluví, nemůže jinak než lhát, protože je lhář a otec lži.*“ (J 8,44) Je to tvrdé, ale je to tak. Lžeme a lžeme, protože jsme jeho dětmi. Pravda pro člověka na prahu třetího tisíciletí je většinou směšný přežitek.

Tento mračný obraz morálky našich dní jsem nepředestřel proto, abych kritizoval morálku sekularizovaného světa, ale jak se může vzdálit Božímu zákonu morálka nás, lidí církve, kteří před touto sekulární morálkou kapitulujeme a přizpůsobujeme se jí. Samozřejmě, že se ptáme, jak to bude dopadat dál. Vystává před námi pesimistický obraz toho, kam může církev dojít, bude-li se ubírat tímtež směrem a přizpůsobovat morálce sekularizovaného světa. Ale křesťanství není nikdy pesimistické. Vraťme se k Ježíšovu výroku, který jsme si připomněli v úvodu: „*Neboj se, malé stádo, neboť Vašemu Otci se zalíbilo dát vám království.*“ (L 12,32) Připomíná nám, že uprostřed Bohu odcizeného světa, zůstává malé stádečko, jež mu zůstává věrné a k němuž se lze vždy připojit. Vzpomínáme na zoufalství proroka Eliáše, který tolik horlil pro Hospodina a zdá se mu nakonec, že zbytečně, a Bůh ho těší: „*Zachováme v Izraeli sedm tisíc, všechny ty, jejichž kolena nepoklekla před Baalem a jejichž ústa ho nepolíbila.*“ (1Kr 19,18). Těch sedm tisíc věrných v Izraeli bylo opravdu malé stádo, ale bylo tu. Boží království ze světa nezmizelo ani na okamžik, ale bojuje svůj boj proti knížeti tohoto světa „*opásání kolem beder pravdou, obutí v pancířem spravedlnosti, obutí v pohotovosti*

službě evangeliu pokoje a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také přílbu spasení a meč Duha jímž je slovo Boží“ (Ef 6,14-17).

Království je oblast, nad níž vládne král a kde platí jeho zákony. Království Boží je všude tam, kde platí Boží zákony. Boží lid v egyptském otroctví ztotožňoval Boží království se zemí zaslíbenou. Odejdou ze země otroctví a jako svobodní lidé vejdou do zaslíbené země, kde jejich králem už nebude farao, ale Bůh. Byla to cesta vpřed, cesta vzhůru, cesta plná váhání, ale nakonec do ní vešli. Krátce po vyjití z Egypta se jim od Boha dostalo zákona a oni se zavázali ho plnit. Po několika staletích v zaslíbené zemi však poznali, že Boží království nespočívá v samotné zemi, ale právě v plnění zákona. Ne pobytem v Kenaanu ale plněním Božího zákona se člověk stává občanem Božího království. Po několika staletích, kdy Izrael znovu a znovu propadal vlivu pohanství a morálce, již byl obklopen, si jeho proroci uvědomili, že se sice došlo do země zaslíbené praotci Abrahamovi, ale jenom tělesně. Království Boží že zůstává vzdáleno, že cesta ze země otroctví není ukončena.

Není ukončena ani nyní, na prahu třetího tisíciletí, kdy štafetu Božího lidu nese Kristova církev. Je to cesta vpřed, protože před námi je království, zaslíbené nám Bohem, ale dojít tam je především věcí bezvýhradného podřízení Božímu zákonu. Mnozí mu nevěří, ale hlavně je, že Bůh věří nám, věří v naše síly a odvahu.

Pojem Božího království často bývá ztotožňován s pojmem věčného života. Obojí jde

ruku v ruce, ale není to totéž. V své velekněžské modlitbě volá k Otci: „Otče, přišla má hodina. Oslav svého Syna, aby Syn oslavil tebe, stejně jako jsi učinil, když jsi mu dal moc nad všemi lidmi, aby vše, co jsi mu svěřil, dal jim: život věčný. A život věčný je v tom, když poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista.“ (J 17,1-3) Věčný život je poznání Boha. Ne teoretické, ne poznání z knih, i když to může být uživenou přípravou, ale bezprostřední, jaké se dosahuje v modlitbě, kdy člověk s Bohem hovoří a současně je jím prostoupen. Boží království a věčný život jakoby na sebe navazovali. Krásně to vystihuje šesté blahoslavenství: „Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uvidí Boha.“ (Mt 5,8). Nejprve splnit Boží zákon, očistit své srdce od poskvrny hříchu, a pak jakožto občan Božího království, jsem schopen uzít Boha a tak ještě na zemi, prostoupen věčností svého Pána, mohu začít žít život věčný, věčný svou plností.

Stojíme na prahu třetího tisíciletí křesťanské éry uprostřed světa, kde Boží zákon je zlehčován a křesťanské hodnoty z každodenního života mizí a k optimismu věřícího člověka kolikrát zbývá jen Boží příslib. Pro spoustu lidí je církev jakýsi přežitek, který existuje jen za státní peníze, bez nichž by rychle vymizelo. Jistě má tento názor svou logiku, ale království Boží, přesto přetrvává jako příslib, ale i jako maličké stádečko dneška, čekající na všechny statečné, kdo zaprou sami sebe, vezmou svůj kříž a připojí se k němu.

+ arcibiskup Simeon

UČIT JE ČINEM LÁSKY

Přednáška Jeho Blaženosti vладыky Kryštofa na mezinárodní konferenci „Rožděstvenská čtení“ 29. ledna 2007 v Moskvě v Kremelském paláci sjezdů.

Vaše svatosti, drazí bratři archijerejeové, otcové duchovní, drazí bratři a sestry, vážené dámy, vážení pánové!

Je mi velkou ctí Vás všechny shromážděné v tomto historickém sále pozdravit při zahájení jubilejního patnáctého ročníku mezinárodní konference „Rožděst-

venská čtení“. Již několikrát jsem se mohl těchto mezinárodních setkání zúčastnit. Víím proto, že se zde vždy shromáždí všichni ti, kteří zasvětili svůj život osvětě a duchovní výchově mládeže, kteří chtějí zodpovědně a přesvědčivě splnit úkol, jenž před nás klade Bůh.

S radostí zdůrazňuji, že letos se zde scházíme již po patnácté. Rožděstvenská čtení nabírají síly, počet jejich účastníků a zájem i širší veřejnosti každým rokem vzrůstá. Děje se tak proto, že se zde probírají velmi vážné a znepokojivé otázky, řeší se mnoho aktuálních problémů života vaší země, které jsou zajímavé i pro další evropské státy. Velmi důležité je, že se v tomto sále setkávají duchovní, učitelé světských vysokých škol, zaměstnanci státních institucí s různým zaměřením. Všechny tyto společenské vrstvy Rožděstvenská čtení spojují při duchovní i mravní výchově a vzdělávání budoucího pokolení.

Minulá desetiletí byla v mnohých evropských zemích hluboce dotčena neuvěřitelným pronásledováním církve od těch, kteří si mysleli, že svými lidskými silami vybudují ráj na zemi, a to bez víry v Boha. Výsledkem jejich snažení bylo jen totální vyčerpání duševních sil, zklamání, rozčarování. Zahubili mnoho životů, rozvrátili mravní základy a masu lidí uvrhli do duchovní prázdnoty. To je důvodem našich setkávání. Současná doba potřebuje duchovní obnovu, živou výpověď o Kristu a církvi, spolehlivé vzdělání, sociální a misionářskou činnost. Všem, kteří svůj život zasvětili dílu na Hospodinově vinici, přeji z celé duše úspěch a Boží požehnání.

Nejen minulá doba nás nutí k zamyšlení, i současná společnost dává církvi mnoho úkolů k řešení z pohledu evangelijní zvěsti a Boží Pravdy. Vidíme, že na počátku třetího tisíciletí bojuje lidstvo s globalizací. Lidská činnost je svázána se současnými technologiemi. Naše doba je označována jako „postkřesťanská“. Jestliže by svět ovládla bezbřehá globalizace, hrozí nejen likvidace národních kultur, ale také mnoho krizí, především ekologických a sociálních. Jsem rád, že na letošních Rožděstvenských čteních je ústředním bodem promýšlení výchovy budoucího pokolení v kontextu procesu globalizace 21. století.

Neméně vážné jsou další úkoly současných Rožděstvenských čtení. Především koordinace úsilí duchovních, státních a společenských slo-

žek při výchově a vzdělávání. Prodiskutování problémů při přípravě a výběru pedagogických pracovníků. Ujasnění cesty obnovy tradiční kultury v 21. století. Nakonec výměnu zkušeností při pedagogické, misionářské i katechetické práci. Doufáme, že v tomto posledním bodě bude zajímavá i zkušenost Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, jejímž jsem z vůle Boží představitelem. Chtěl bych zdůraznit, že ze všech zaregistrovaných konfesí v České republice i Slovenské republice se zvětšuje počet jen u pravoslavných věřících. Potvrzují to výsledky posledního sčítání lidu.

V České republice se vyučuje náboženství nejen v církevních „nedělních“ školách, ale i ve státních pokud si to přejí rodiče. Ve Slovenské republice je vyučování náboženství zakotveno v zákoně pro státní školy a je státem financováno.

Naše církve má dobré vztahy s Ruskou pravoslavnou církví, proto jsem velmi vděčen Jeho Svatosti patriarchovi moskevskému a celé Rusi Alexijovi za jeho pozvání k práci v tomto fóru. Jsem velmi zavázán Jeho Svatosti za jeho bratrský vztah k naší církvi. Věříme, že přátelské a bratrské vztahy mezi našimi církvemi se budou upevňovat a rozvíjet. Těším se, že také, jako předešlá léta, účastí v letošních Rožděstvenských čteních načerpám mnoho zajímavého a důležitého pro naše pravoslavné svědectví ve světě.

Chtěl bych vám touto cestou předat vřelé pozdravy od duchovních i věřících naší církve, kteří se za vás modlí a přejí vám úspěchy ve vaší práci. Nechte se inspirovat příkladem velkých světců, apoštolům rovným, svatými Cyrilem a Metodějem, učiteli slovanskými, kteří, jak jistě víte, působili na území dnešních Čech, Moravy a Slovenska. Vytvořili zde slovanské písmo „kiriliku“, přeložili do církevní slovanštiny sv. Písmo a také bohoslužebné a kanonické knihy. Svatí bratři se za nás za všechny i dnes přimlouvají u Hospodina. Především se však modlí za ty, kteří vešli do jejich učitelského působení ve světě. Nebudu rozvíjet, že služba sv. Cyrila a Metoděje byla svou velikos-

tí rovná působení prvních apoštolů. Neboť díky jejich apoštolskému dílu mnohé slovanské národy přijaly svatý křest. Připomenu jen, že úsilí prvoučitelů slovanských bylo činem lásky. Svoji vřelou, nefalšovanou láskou svědčili o Kristových Pravdách, i o samotném Kristu. On Sám ve sv. evangeliu říká: „Já jsem ta Cesta, Pravda i Život.“ (Jn 14, 6) Nechť tato obětavost,

křesťanská láska, trpělivost, moudrost a pomoc v Hospodinu vás všechny provází.

Závěrem bych chtěl ještě jednou pozdravit všechny účastníky jubilejního ročníku Rožďestvenských čtení a popřát všem požehnané úspěchy ve vaší službě a také předat víru, že žádná naše práce nebude před Hospodinem zapomenuta.

Požehnání Hospodinovo na vás!

metropolita Kryštof

USNESENÍ XII. MÍSTNÍHO SNĚMU PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU, KONANÉHO V PREŠOVĚ VE DNECH 8.–9. BŘEZNA 2007

1. Sněm vyslechl a přijal zprávy o činnosti obou metropolitních rad a zprávy kontrolních a revizních komisí metropolitních rad. Sněm oběma metropolitním radám udělil absolutorium.

2. Sněm ukládá jednotlivým církevním obcím dále pokračovat v nenásilném přechodu slavení Paschy Kristovy podle východní paschalie.

3. Sněm ukládá metropolitním radám a jednotlivým eparchiálním radám připravit koncepci práce s mládeží, rodinou a střední generací, která tvoří základ a směřování pastorační v církevních obcích v posněmovním období, včetně budování misijně-pastoračních center podle aktuální potřeby. V dané koncepci je nutné zabezpečit, aby ve vedení Bratrstva pravoslavné mládeže byla administrativní a církví ustanovená duchovní osoba.

4. Sněm ukládá jednotlivým eparchiám v součinnosti s metropolitními radami v českých zemích a na Slovensku, s Posvátným synodem a s PBF PU v Prešově pracovat na překladu Písma Svatého a bohoslužebných textů, s cílem řešení naléhavé misijní potřeby církve.

5. Sněm zavazuje eparchiální a metropolitní rady, aby každoročně písemně vyhodnocovaly plnění usnesení, s konkrétní personální odpovědností jednotlivých výkonných orgánů.

6. Sněm vyzývá eparchiální biskupy, aby usilovali o zřizování monastýrů.

7. Sněm ukládá metropolitním radám zřídit, případně oživit, pro každou významnou oblast církevního života (mládež, rodina, ediční činnost, masmédia, misie, církevně-kanonické otázky, výklad Ústavy, environmentální otázky, otázky bioetiky, morálky, hospodářského zabezpečení církve, katechetické otázky, seniorská služba, sociální práce, filantropie, ekumenické otázky apod.) stálé pracovní komise při metropolitních radách a požadovat po nich roční zhodnocení jejich činnosti.

8. Sněm doporučuje oběma metropolitním radám vytvořit Tiskovou agenturu Pravoslavné církve v Českých zemích a na Slovensku a zajistit její materiální, technické a personální vybavení.

9. Sněm ukládá metropolitním radám sformulovat postoj církve k dalšímu působení Pravoslavné bohoslovecké fakulty Prešovské univerzity v Prešově v obou částech Církve a možnou pomoc uchazečům připravujícím se na kněžskou službu, prostřednictvím stipendijního fondu.

10. Sněm ukládá eparchiálním radám v českých zemích a na Slovensku, vedení

Pravoslavné bohoslovecké fakulty Prešovské univerzity, vedení Pravoslavného kněžského semináře, ostatních pravoslavných teologických vzdělávacích institucí a všem duchovním správcům pravoslavných církevních obcí, aby se zabývali otázkou získávání mládeže pro kněžskou službu a pro studium na pravoslavných teologických vzdělávacích institucích.

11. Sněm určuje hlavní téma následujícího řádného sněmu Pravoslavné církve v Českých zemích a na Slovensku – „Poslání a role křesťanské rodiny v církvi a společnosti“.

12. Sněm ukládá metropolitním radám zřídit komisi, která bude zkoumat Ústavu a navrhne případné změny do dalšího sněmu.

13. Sněm ukládá metropolitním radám, aby se vážně zabývali problematikou využívání evropských fondů, státních dotací a financí ze samospráv, pro spolufinancování sociálních a společenských aktivit církve.

14. Sněm zvolil novou Metropolitní radu Pravoslavné církve v Českých zemích, novou Metropolitní radu Pravoslavné církve na Slovensku a revizní a kontrolní komise v obou částech církve.

15. Sněm ukládá metropolitním radám, aby usnesení sněmu bylo publikováno nejpozději 31. 5. 2007.

Prešov

Ve dnech 8.–9. března 2007 se v Prešově, v konferenčním sále prešovské eparchie, konal XII. řádný sněm naší místní pravoslavné církve. Během dvou dnů delegáti ze všech čtyřech eparchií vyslechli několik přednášek a zpráv o činnosti, problémech, úkolech a vizích naší církve. Výsledkem jejich rokování je Usnesení XII. sněmu, které bylo po náročné, ale věcné diskusi přijato většinou hlasů delegátů.

V závěru sněmu byla zvolena nová metropolitní rada Pravoslavné církve v českých zemích v tomto složení:

metropolitní rada:

1. PhDr. Věra Lendělová, CSc
2. prot. Milan Horvát
3. jer. David Dudáš
4. Mgr. Marek Novotný
5. Maria Izhyk
6. jer. Nikolay Popov

revizní a kontrolní komise:

1. br. Vladimír Tatarinov
2. jer. Mgr. Evžen Červinský
3. jer. Mgr. Libor Kratochvíla

V novém složení se metropolitní rada sešla 12. dubna.

*Prot. Josef Hauzar
kancléř ÚMR*

Členové Posvátného synodu

ČERNOBYL – 20 LET POTÉ

V roce 2006 jsme si připomněli 20. výročí černobylské katastrofy. Havárie jaderné elektrárny v Černobylu 26. dubna 1986 vedla ke kontaminaci zahrnující rozsáhlé oblasti tří republik tehdejšího Sovětského svazu. Celkem tato oblast zahrnovala 43 500 km² Běloruska, 59 300 km² Ruska a 37 600 km² Ukrajiny.

Postižených obyvatel – těch, kteří byli vystaveni radioaktivnímu spadu, a těch, kteří zůstali v nejvíce kontaminovaných oblastech, a také těch, kteří se museli vystěhovat, – bylo celkem šest milionů. Jednalo se konkrétně o 19 % obyvatel Běloruska, 5 % obyvatel Ukrajiny a 1 % obyvatel Ruské federace. Do naší současnosti žije 150 000 až 200 000 lidí v oblastech s mírou radiací, která překračuje zdravý bezpečný limit.

Socio-ekonomické a zdravotní ukazatele postižené oblasti jsou v současnosti spojeny s různým a často se měnícím institucionálním a právním kontextem tří zemí bývalého SSSR, které byly nejvíce postiženy radiací.

Bohužel až doposud lidé v postižených oblastech ve větší anebo menší míře trpí zdravotními následky a musí čelit jak nevyhovujícím sociálním podmínkám, tak i nedostatku příležitostí k ekonomickému rozvoji. U dětí narozených po roce 1986, a ještě i v současnosti se často vyskytují chronická onemocnění horních cest dýchacích (astma), alergie a poruchy trávicího ústrojí. Většina lidí, kteří byli evakuováni z nejvíce postižených oblastí, má doposud problémy se zařazením se do života v místě, kam byli přestěhováni, a snaží se většinou s problémy se vypořádat s vážnými psychologickými, ekonomickými a sociálními stresy, se kterými bylo jejich přestěhování spojeno. Část populace, která přežívá v kontaminovaných regionech, nenachází východisko z bezútešné situace a upadá do alkoholismu, drogových závislostí a následných depresí.

Pomoc se podle pracovníků humanitárních organizací musí soustředit především na posílení spolupráce všech institucí, jež o ni usilují,

s těmi, kdo byli katastrofou postiženi a pomoc potřebují. Například stále chybí systém, který by informoval o současném stavu radioaktivity a s tím spojenými nebezpečími v souvislosti s počasím i plodinami a dalšími produkty pocházejícími ze zamořených oblastí.

Dnes se zničený reaktor černobylského bloku číslo 4 skrývá pod mohutným železobetonovým sarkofágem, jehož cena včetně řešení dalších následků exploze se pohybuje kolem dvou miliard dolarů. Podle expertů je však třeba tuto ochranu před radioaktivitou každých 40 let obnovit.

Kolem samotné elektrárny jsou dnes dvě zóny: 10- a 30kilometrová. Oficiálním vlastníkem zón je zvláštní Ministerstvo Černobylu Ukrajiny. Ve vnitřní zóně je úplný zákaz jakéhokoliv pohybu s výjimkou exkurzí a pohybu osob, které pracují v elektrárně. V 30km pásmu kolem elektrárny probíhá druhá etapa vyklízení prací, která navazuje na první etapu, probíhající v letech 1986–1989. Ta měla charakter nouzový a záchranný. Cílem právě probíhající druhé etapy je skrývka milinů m³ svrchní zeminy, jež je do hloubky 3 cm zamořena ¹³⁷Cs a ⁹⁰Sr. Ze zamořené půdy v této oblasti rostou deformované borovice s hnědě-oranžovými a různě pokroucenými korunami.

Ve vnější zóně je pouze jedna vesnice, do které se především starší lidé rok po havárii vrátili. Dnes jich tu žije asi 600. Tito lidé dostávají finanční dávky od Ministerstva Černobylu Ukrajiny a dvakrát týdně jim vozí autobus základní potraviny z území mimo zóny.

Po havárii byly v činnosti ještě dva bloky černobylské elektrárny. Dne 15. prosince 2000 byl odstaven poslední z nich, a mnoho lidí tak přišlo o práci. Někteří zaměstnanci elektrárny však zůstávají a pracují na likvidaci, zajištění a pozorování radiace.

Co říci závěrem? Černobylská jaderná havárie měla katastrofální dopad na životy mnoha tisíců lidí. Průběh samotné havárie ukázal mimo jiné skutečnost, že systém vybudovaný

na servilitě a snaze zalíbit se moci, která nebrala v potaz ani svědomí jednotlivců a ani jejich znalost technologické problematiky, nutně vedl ke katastrofě a následnému strádání statisíců lidí. I proto se podle některých historiků stala právě černobylská havárie znamením neudržitelnosti socialistického zřízení a předzvěstí rozpadu Sovětského svazu. V neposlední radě Černobyl poukázal také na nebezpečí, která jsou spojena i s tzv. „mírovým využitím“ jaderné energie.

Pravoslavná církev i mnozí další křesťané v minulém roce vzpomínali na oběti Černobylu. Na Ukrajině byla dokonce napsána ikona „Černobylskaja Spas“. Na mnoha místech se také konaly sbírky mající za cíl pomoci přežívajícím obětem a sloužily se, tak jako v katedrálním chrámu v Praze, panychidy a vzpomínkové bohoslužby za oběti.

Podle českých a zahraničních pramenů zpracoval Roman Juriga

POUČENÍ CTIHODNÉHO STARCE KLEOPY (ILIE)

O modlitbě srdce

Po ústní modlitbě následuje rozumová modlitba. Ani rozumová modlitba však není dokonalá. Naši otcové ji proto nazývají „poloviční“ nebo „jednonohou modlitbou“. Důležité je, aby modlitba přešla od rozumu k srdečnému citu. A pak, pronášíme-li ji ústy, chápeme-li ji rozumem a cítíme-li ji srdcem, stává se kulovou, sférickou modlitbou v pohybu naší duše (metafora, kterou starc v souvislosti s dokonalostí modlitby uvádí – přivádí posluchače k představě o dynamice duše, která se neustále pohybuje a kterou modlitba přitom povznáší; pozn. překl.). Taková modlitba je mnohem dokonalejší a nazývá se „modlitbou srdce“. „Modlitby srdce dosáhne jen jeden člověk z deseti tisíc,“ říká sv. Izák Syrský. V modlitbě se spojuje rozum se srdcem. Jedná se o modlitbu rozumu, která probíhá uvnitř lidského srdce, jde o modlitbu čistého srdce. A nezapomeňte, že rozum, který sestoupí do srdce, prochází dvěma celnicemi (nebo bariérami), aby se mohl se srdcem spojit. První celnicí před branami srdce je fantazie nebo představivost, druhou je celnice rozumu. Moudrý člověk jimi projde za chvíli.

Nejzákladnější pravidlo modlitby je: nic si během modlitby nepředstavovat. Neboť jsou tři druhy představivosti: špatná, dobrá a svatá. Žádnou ale nesmíte ve své mysli uvítat. Pokud se zastavíte u představivosti, nemůžete se během

modlitby přes ni dostat s rozumem až do srdce. Svatý Nil Asketa ve Filokalii říká: „Šťastný je rozum, který se dokáže pomodlit ke Kristu bez představivosti, bez tvaru!“

Vždyť Adam kvůli představivosti padl. Co mu řekl had? „Neumřeš, ale budeš jako Bůh a budeš znát dobré a zlé.“ Jakmile si představil, že bude jako Bůh, padl kvůli této představě, dary mu byly odebrány a byl vypovězen z ráje. Proto svatí Otcové nazývají představivost „mostem démonů“. Všechny hříchy přecházejí od rozumu (intelektu) k citu (srdci), pokud si je člověk nejprve představuje. Proto si během modlitby nesmíš nic představovat. Ani svaté představy, ani Krista na ctihodném kříži, ani poslední soud. Nic. Protože všechny představy se nacházejí vně srdce, a pokud se u nich zastavíš, začneš se klanět jim, a nikoli Kristu.

U celnice rozumu, která se nachází u brány srdce, čekají na náš rozum jiní zlí duchové – „teologové tmy a filozofové pekla“. Jak poznamenává sv. Basil Veliký, náš rozum má tu vlastnost, že z něj neustále pramení myšlenky, dobré a zlé. Ne-ní jeho vinou, že skrze něj vyvěrají na povrch. Neboť to, co vložíme do mlýnu, je semleto. My ale

rozhodujeme o tom, jestli tyto myšlenky do svého nitra vpustíme, nebo ne. Při modlitbě se může stát, že dokonce spatříš i slova svatého Písma, stejně jako se dostal do pokušení Spasitel na hoře Karantanie. Jejich role je pokoušet člověka slovy svatého Písma. Při modlitbě mohou přicházet dokonce různé pravdivé a vznešené myšlenky. Náš nepřítel se pak velmi raduje, když vidí, jak místo slov modlitby myslíme na slova Písma svatého. Bratři moji, nic takového se nesmí při modlitbě stát! Svátý Jan Zlatoustý říká: „Když se modlíš, neteoretizuj o teologii, protože jinak se ti démoni smějí.“ Modlíš-li se, musíš mít zkroušené a zkormoučené srdce a cítit v něm bolest nad svými hříchy a pokání. Jde o tajemství Boha, který je zdrojem rozumu na nebi i na zemi. Sestup proto do svého srdce skrze modlitbu myšlenky a soustřed se jen a jen na jméno našeho Pána Ježíše Krista. Rozumem tak sestupujeme do srdce a říkáme přitom neustále: „Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou hříšným (hříšnou)“. Nesestupuj tam však s další myšlenkou. O celníci představitosti jsem ti řekl, že žádná představa, i kdyby byla svatá, se nenachází uvnitř našeho srdce, ale stojí venku, a to ji odtahuje dál od srdce. Podobně je tomu i s celníci rozumu, protože démon přichází dát tvému rozumu podněty k teologizování a představi ti při modlitbě celé svaté Písmo, jen aby ses nemodlil! On (démon) totiž ví, že její modlitba spálí. Může se totiž stát, že zpyšníš a začneš si říkat: „Aha, mám takové vznešené myšlenky, protože se modlím!“ Démon se však směje. Ty se ale ve skutečnosti nemodlíš, jen přemýšlíš nad slovy Písma svatého.

Spasitel nám však ukazuje, jak se máme modlit, když říká: „Modlíce se pak, nebuďte marnomluvní jako pohané; neboť ti se domnívají, že pro svou mnohomluvnost vyslyšení budou. (Mt 6,7) Kristus od nás vyžaduje tzv. jednovětnou modlitbu, tj. modlitbu jedné myšlenky. Slyšel jsi o kananejské ženě? Ta šla za Kristem a zvolala jen několik slov: „Smiluj se nade mnou Pane, synu Davidův!“ Nemodlila se mnoha slovy, jen několika, ale její volání vycházelo se srdce a dorazilo k Boží dobrotě, když ji Pán nakonec po-

chválil slovy: „Ženo, tvá víra je velická.“ I my při modlitbě, zvláště při modlitbě srdce, když chceme sestoupit rozumem do srdce, se máme takto modlit – jednou myšlenkou. Jestliže při modlitbě ponecháš stranou teologii, rozum se dostane s Boží pomocí až do srdce. Cílem tohoto úkolu však není ani dosažení sladkosti ani teploty v srdci. Tím podstatným je pokorné srdce, pocit lítosti a bolesti srdce nad hříchy a získání slz pokání. V takovémto stavu pak naše duše pocítí štěstí, lehkost a takovou vřelost a duchovní sladkost, že poté, co z tohoto sjednocení s Kristem v srdci procitne, nemůže říci ani tři slova. Jestliže se mě zeptáte: „Otče, co máme dělat, neumíme-li se takto modlit? Jsme snad ztraceni?“, odpovím vám: „jistěže ne! Chtěl jsem vám jen říci pár slov o modlitbě, jaká vlastně opravdová modlitba je a jak jí dosáhnout. Ani já jsem se takovým způsobem nedokázal modlit. To však neznamená, že se o tom nemůžeme něco dozvědět. Vždyť z nezalosti pramení duševní slepota.“

Rovněž dávejme pozor na stav, kdy k nám promlouvá démon pýchy a lhostejnosti a říká nám: „Ty ses dnes ale dobře modlil!“ A my pocítíme při modlitbě slzy. Vězte, že od jedné slzy je k čisté modlitbě ještě tak dlouhá cesta, jako je od země k nebi. Říkal jsem vám, že růst v modlitbě nikdy nekončí. Při modlitbě se člověk sjednocuje s Bohem, a proto nemůže mít konce. Není v lidských silách, aby po schodech modlitby stoupal vzhůru sám. Musí jen projevit vůli. Kdo se chce modlit, ať se modlí k Bohu tak, jak může. Pravá modlitba srdce je dar od Boha. Při modlitbě se modlete, jak jen to je ve vašich silách. Svátý Makarios jednou někomu poradil: „Člověče, vím, že se neumíš modlit, ale dávám ti dobrou radu – modli se tak, jak můžeš, a modli se často. Protože skrze častou modlitbu se člověk naučí skutečně modlitbě...“

Z knihy „Rumunští starci“ Ioannichie Balana (5. vyd. nakladatelství monastýru Sihastria, 2005, str. 752–756) připravila Alina Buriana. Převzato z brněnského věstníku Dobrý pastýř

RUMBURK

V sobotu 17. února sloužil Jeho Blaženost + Kryštof, arcibiskop pražský a metropolita českých zemí a Slovenska na pozvání církevní obce v Rumburku v chrámu na Strážném vrchu již tradiční zaupokojnou svatou liturgií u příležitosti výročí zesnutí archimandry Andreje (Kolomackého). Spolu s vladkou metropolitou sloužili za účasti několika desítek poutníků a místních věřících archimandrita Silvestr (Valjo) z Prahy, mitr. prot. Nikolaj Ončulenko z České Lípy a představený chrámu jer. Antonij Drda. Po Božské liturgii následovala panychida nad hrobem archimandry Andreje a společný oběd. Jak na konci liturgie, tak také u trapezy byly objasněny otázky stavu rekonstrukce chrámu na Strážném vrchu, zřízení pohřebiště při chrámu a zamýšleného přenesení ostatků otce Andreje. Klíčovou je pro přenesení ostatků otázka zřízení pohřebiště. V tomto směru se podařilo v uplynulém roce vyřešit základní těžkosti ve věci vlastnických poměrů a v současnosti probíhá složitý proces, který by měl být završen územním rozhodnutím příslušného stavebního úřadu. Lze předpokládat, že v tomto kalendářním roce by mohlo být pohřebiště úředně zřízeno, celá záležitost je však nesmírně složitá a náročná jak po stránce byrokratické, tak po stránce finanční. Pokud jde o opravy chrámu, probíhají tyto postupně již devátým rokem. Celkové investice přesáhly již výrazně 2 mil. Kč, přičemž prostředky zatěžující naši církev resp. pražskou eparchii nebo její složky nepřesahují 4 % (dotace MK činí zhruba 22 %). Před námi je v podstatě poslední etapa oprav týkající se interiéru chrámu (historicky cenná vitráž, oprava ornamentální výzdoby) a prostranství před chrámem (vztyčení poklonného kříže apod.). Částka na opravu interiéru chrámu je vyčíslena na

250 000 Kč. Náklady na přenesení ostatků zatím nebyly specifikovány, ale budou jistě značné. S Boží pomocí je vzhledem k nastíněným okolnostem možné uvažovat o termínu přenesení ostatků na podzim r. 2008 popř. v průběhu r. 2009. Protože příprava chrámu a hřbitova na Strážném vrchu spěje ke svému završení, pravoslavná církevní obec s požehnáním Jeho Blaženosti + Kryštofa, arcibiskopa pražského a metropolity českých zemí a Slovenska se obrací i touto cestou na všechny, jimž je drahá památka stavitele chrámů otce archimandry Andreje (Kolomackého) s prosbou o peněžitou podporu, která by umožnila dokončení oprav chrámu a přípravu slavnostního přenesení ostatků archimandry Andreje. Své milodary můžete posílat na účet naší církevní obce 4018090217/0100, KB Rumburk příp. nás můžete uvědomit o svém daru libovolným vhodným způsobem (viz schematismus). Transparentnost využití Vašich darů je zcela samozřejmá a všem dobrodincům umožníme v případě zájmu kontrolu hospodárného a cíleného využití jimi darovaných částek. Naše církevní obec též připravila s pomocí Bohu známých dobrodinců stručné materiály o archimandritovi Andreji v českém, ruském a řeckém jazyce tak, aby se o světlé památce našeho otce dozvěděli také naši pravoslavní bratři v zahraničí. Vydání materiálů a jejich distribuci opět brání jediné – nedostatek finančních prostředků. I zde prosíme a hledáme zbožné dobrodince. Modlíme se v našem chrámu za všechny dárcy milodarů a dobrodince našeho chrámu a ctitele památky archimandry Andreje. Kéž Vás spasí Hospodin a odmění Vás svým požehnáním a milostí za Vaše milosrdenství a pomoc.

jer. Antonij Drda

SEZNAM POUTÍ BPM NA ROK 2007

5. 5.	– sv. Jiří Vítězný	– sobota (Říp)
30. 6.	– sv. Ivan Český	– sobota (Svatý Jan pod Skalou)
11. 8.	– sv. Prokop Sázavský	– sobota (Sázava)
13. 8.–19. 8.	– pouť na sv. horu Grabarku (Polsko)	
29. 9.	– sv. Ludmila	– sobota (Tetín)
13. 10.	– sv. Václav	– sobota (Stará Boleslav)

*Další informace je možné získat prostřednictvím e-mailu:
info@bpm-cz.info nebo na telefonním čísle 737 827 968*

SETKÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE 27. 7.–5. 8. 2007

Itálie – Jaderské pobřeží, letovisko Fano, odjezd až 27. 7.

podrobné informace po přihlášce (cesta přes Německo a Rakousko)

cena 7 000 Kč, záloha dle možností

LETNÍ TÁBOR TĚŠOV 1.–11. 7. 2007

Cena 1 900 Kč, Praha

Pro rychlý kontakt: tel.: 354 525 852, 728 926 252

POUŤ DO MIKULČIC

Oznamujeme, že se v sobotu 26. května 2007 koná každoroční pouť do Mikulčic u příležitosti svátku svatých věrozvěstů a slovanských učitelů Cyrila a Metoděje. Svatá archijerejská liturgie bude sloužena v 11 hodin v areálu Slovanského hradiště v Mikulčicích.

Mikulčický památník je živým dokladem působení cyrilometodějské misie na území Velké Moravy, v tomto roce se pouti zúčastní věřící nejen z naší místní církve, ale i ze zahraničí, účast přislíbil mezi jinými i prezident Bulharska Georgi Parvanov.

SMĚŘOVÁNÍ NAŠÍ MÍSTNÍ PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE S DŮRAZEM NA SITUACI V ČESKÝCH ZEMÍCH

Naše místní pravoslavná církev (v českých zemích a na Slovensku) je poměrně malá, má málo svatých – v porovnání s jinými místními pravoslavnými církvemi. Ale to není důvodem k zoufání si nebo apatii nebo hledání řešení v tom, že se budeme utíkat pod „křídla“ nějaké silnější a větší místní církve, protože po-

tom bychom se mohli vzdát i cenné autokefality, která předpokládá mimo jiné především plnost ortodoxie v každé místní církvi.

V názvu naší místní pravoslavné církve je vyjádřeno, kde se teritoriálně nachází. Není to jistě náhoda a nemělo by se na to zapomínat. Co by mnozí z našich předků dali za to, kdy-

by měli svoji místní autokefální pravoslavnou církev! My to dnes možná považujeme za samozřejmost, ale to vede k letargii.

Pevné základy pravoslavné víry, a tím i církve v našich zemích položili apoštolům rovní bratři původem z Thessaloniky – svatí Kyrillos a Methodios (tj. Cyril (Konstantin) a Metoděj). Jejich ohromující pracovitost, houževnatost, vyznavačství, metody misijní práce a samozřejmě i svatost jsou v současnosti čím dál tím více ceněny v celém nejen pravoslavném světě. Vše uvedené bylo a je náležitě studováno a je nanejvýš nutné vše z toho aktualizovat a uvádět do praxe, protože misie a svatost soluňských bratrů je autentickým vyjádřením pravoslavného přístupu k těmto věcem.

Důležité je vyzdvihnout fakt, že ačkoliv byli Byzantinci, neusilovali od samotného počátku o to, aby jejich dílo bylo kopií pravoslavné církve v byzantském impériu, vycházející z ideje pluralismu, hájené také patriarchou Fotiem, která napomohla zrodu mnoha místních církví právě díky tomu, že ignorovala nacionalismus a filetismus. Toto stálo u zrodu naší místní pravoslavné církve.

Po více než tisíci letech započal intenzivnější obrodu pravoslavné církve v Českých zemích (na Slovensku byla situace poněkud odlišná) svatý mučedník vladyka Gorazd (II.), který vycházel z misijních metod apoštolům rovných bratrů a potvrdil celým svým životem skutečnost, že pravoslavná víra je zakořeněna v mučednictví (ať už krvavém, či nekrvavém, tj. duchovním) a ve vyznavačství.

Ačkoliv vladyka Gorazd spadl pod srbskou jurisdikci, ta se ve své pastýřské moudrosti nijak nesnažila vnucovat naší rodící se místní církvi specifika vlastní pravoslavné církvi v Srbsku. Ani svatý vladyka o to neusiloval. Naopak, hledal způsoby, jak vytvořit všechny podmínky pro fungování pravoslavné církve na našem území tak, aby byla blízká místním lidem, jejich zkušenostem a myšlením. Jedná se o odvěký úkol pravoslavné misie: jak prezentovat víru tak, aby nebyla pokřivena ortodoxie, a zároveň se maximálně přiblížit přijímajícímu

dobrou zvěst (být „Židovi Židem“ apod. – 1 K 9,20). Opět jsme u principu pluralismu.

Svatý mučedník Gorazd (Pavlík) vykonal pozoruhodné dílo, týkající se snad všech oblastí církevního života, přičemž hledal v bohatství místních pravoslavných církví to, co bylo vhodné pro upevnění obrozující se pravoslavné církve v českých zemích (což je patrné např. u církevního zpěvu). Byl si ovšem vědom i faktu, který dobře vyjádřil sv. apoštol Pavel, a to, že věřícím je potřebné podávat nejprve mléčný pokrm a teprve poté mohou přijmout i tvrdou stravu (1 K 3,2; Žd 5,12). Mnozí z pravoslavných věřících té doby byli konvertité z řad římských katolíků, kteří by se mohli zaleknout pravoslaví v jeho „plné síle“, a vladyka k tomu přihlédl při své práci. Jednoduše řečeno: duchovní situace v českých zemích v meziválečném období byla značně odlišná od té, jaká panovala v zemích, kde má pravoslavná hluboké kořeny. To se muselo nutně projevit.

Od mučednické smrti vladyky Gorazda (II.) uplynulo více než půl století a v určitých oblastech se od té doby „ledy příliš nepohnuly“. Místní pravoslavná církev prožila různé další zkoušky. Devadesátá léta minulého století přinesla větší svobodu, ale za ta mnohá léta se značně změnila situace na církevních obcích, kdy staří pravoslavní volynští Češi (pro které bylo mnoho farností založeno) zemřeli a jejich potomci povětšinou přestali praktikovat víru svých otců. Podobný osud často potkal i konvertity. Ale Bůh ve své nevyčerpatelné moudrosti nedal zaniknout mnoha církevním obcím, a chrámy se naplnily pravoslavnými věřícími hlavně z Ukrajiny a dalších států bývalé sovětské federace. S nimi přišli i duchovní z těchto zemí, a tím se do určité míry změnil obraz naší místní pravoslavné církve, kde se věřící původem z českých zemí stali de facto menšinou. To s sebou nese mnohé výzvy a také problémy.

Na jedné straně nesmí naše pravoslavná církev zapomenout na své misijní poslání k Čechům, Moravanům a Slezanům (nehledě na to, že pravoslavní cizinci, kteří se trvale usadili v českých zemích mohou zanedlouho též spadat do této skupiny). A na druhé straně je potřeba

věnovat pozornost všem příchozím pravoslavným věřícím a vytvářet vhodné podmínky pro jejich duchovní život na našem území, kde je nevíra více nakažlivá než v jiných krajinách.

Přináší to před nás nové výzvy. Jednou z nich je s pomocí Ducha Svatého tvořivě pokračovat v díle započatém vladykou Gorazdem, tak abychom byli schopni přijímat „pevnou stravu“ a takto dosáhli dospělosti věku Kristova (Ef 4,13). Pravoslaví na celém světě má veliké pokladnice plné nesmírného duchovního bohatství nasbíraného za mno-

há staletí. Je jenom na nás, zda z nich budeme čerpat to nejlepší k prospěchu naší místní církve a budeme se varovat chyb, které byly v minulosti jinde učiněny, abychom postupně dosáhli velikost především v kvalitě, a ne v kvantitě. Protože se nemáme starat o to, kolik nás je, ale o to, zda dobře pracujeme, a na Bohu je zda v církvi rozmnoží počet věřících (Sk 2,47).

*hypodiákon Maxim (M. Švancara),
maximos@seznam.cz
misijní odd. ÚMR v Praze*

VELKÁ SOBOTA V LANŠKROUNĚ

Svátečnější než obvykle byla letošní Veliká sobota pro pravoslavné věřící v Lanškrouně. Nejen pro to, že na tento den připadl i svátek Zvěstování přesvaté Bohorodice, ale také pro to, že jsme v chrámu svatých Cyrila a Metoděje přivítali Jeho Blaženost Kryštofa, metropolitu českých zemí a Slovenska. S vladykou přijel i smíšený pěvecký sbor z Moskvy, který vedla sestra Olga Bajgulová. Děvčata z chóru chrámu sv. Nikolaje v Kotělníkách a chlapci z chrámu sv. Klimenta, papeže římského. Jejich nádherný zpěv bohoslužebných hymnů doprovázel svatou archijerejskou liturgií sv. Basila Velikého s večerní, kterou sloužil s vladykou metropolitou místní duchovní správce jer. Patrik Ludvík.

Duchovní výjimečnost dne umocnila svatá tajina křtu, při které vladyka Kryštof pokřtil Ninu, nedávno narozenou dceru o. Patrika a mátušky Magdaleny. Vladyka ve své promluvě, kterou pronesl mezi sv. liturgií a sv. křtem, připomněl, že v Čechách se Veliká sobota nazývá Bílou sobotou na památku bíle oděných novokřtěnců, kteří přijímali v tento den – před svatou Paschou – svatou Tajinu křtu. Vzpomenul také význam svaté apoštolům rovné Niny, osvětitelky Gruzie, jejíž jméno nově osvícená služebnice Boží nosí.

Po krásných bohoslužbách jsme se sešli s vladykou a pěveckým sborem na postním obědě v hotelu Slavia. Tento hotel má významné místo v historii naší církevní obce. Zde se v roce 1947 sešli zástupci volyňských Čechů, aby ustanovili sbor starších a požádali eparchiální radu v Praze o oficiální zřízení církevní obce a zajištění bohoslužeb. V listopadu vzpomene šedesáté výročí konání první sv. liturgie v Lanškrouně, tehdy ještě ne v chrámu sv. Cyrila a Metoděje, ale v domě bratra Václava Mastného. Po příjemném posezení jsme se s našimi vzácnými hosty rozloučili. Věděli jsme však, že za několik hodin, sic každý na jiném místě, však v Kristu spolu, oslavíme Jeho Světlé Vzkříšení.

Děkujeme našemu drahému vladykovi Kryštofovi i sestře Olze a všem zpěvákům z Moskvy za nádherné sváteční chvíle strá-

vené v duchovní radosti a přejeme, necht' jim dá Hospodin vše dobré ke spáse, ochraňuje je a zachová je na mnohá léta!

lan

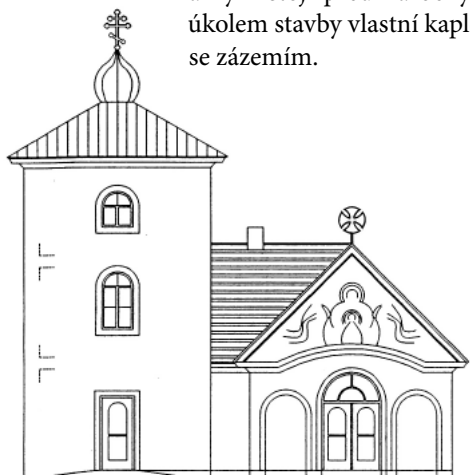
PROJEKT STAVBY PRAVOSLAVNÉHO CHRÁMU SV. JIŘÍ VE SVITAVÁCH

Draží přátelé, bratři a sestry v Kristu,

chtěli bychom vás touto cestou oslovit a seznámit s projektem stavby pravoslavné kaple sv. Jiří ve Svitavách a požádat vás o finanční dar na podporu realizace tohoto díla, které má velký význam pro pravoslavnou komunitu v okrese Svitavy. Podstatnou část této komunity tvoří volynští Češi, Řekové, kteří přišli po 2. světové válce do Československa, a věřící ze slovanských zemí, např. z Ruska a Ukrajiny, z nichž někteří zde již zapustili kořeny a usadili se natrvalo.

Každá farnost, jako rozvíjející se společenství věřících lidí, se dříve či později setká s otázkou potřeby nábožensko-společenského zázemí, které by kladně přispívalo k rozvoji života komunity, umožnilo kulturní prezentaci náboženské tradice a napomáhalo vytváření a rozvoji pozitivních vztahů a vzájemné kulturní a náboženské tolerance v rámci města i regionu.

Tak je tomu i v našem pravoslavném společenství ve Svitavách, které prožilo za posledních deset let významnou vnitřní obrodu a nyní stojí před náročným úkolem stavby vlastní kaple se zázemím.

CHRÁM SVATEHO JIŘÍ VE SVITAVÁCH

Tato stavba bude sloužit nejen věřícím místním, ale všem pravoslavným v okrese Svitavy.

Umístění

Díky pochopení zastupitelstva města Svitav se nám podařilo bezúplatně získat vhodný pozemek o výměře 906 m², splňující kanonická kritéria, který je umístěn ve velmi výhodné poloze východně od centra města mezi vlakovým nádražím a městským hřbitovem.

Do pěti let musíme kapli postavit a zkolaudovat, jinak jsme povinni pozemek vrátit.

Byla by škoda, kdyby se tak nestalo, jde o neopakovatelnou příležitost. Tím je také dána naléhavost podpory tohoto projektu.

Projekt kaple

Naším záměrem je vybudovat pěknou kapli a společenské zázemí s kapacitou asi 30–35 osob.

Architektonické řešení vypracoval Ing. Josef Lopour ze Svitav v duchu nejlepších kulturních tradic zemí, odkud pocházejí naši věřící (viz Obrazová příloha).

Slovanskou pravoslavnou tradici bude připomínat věž s cibulovitou věžičkou, zakončenou pravoslavným křížem. Z řeckého prostředí jsme přejali vstupní prostor nesený sloupy, zaklenutý tympanonem s mozaikou znázorňující patrona kaple sv. Jiří.

Pláštní výměra samotné kaple činí asi 40 m². Oltářní část je oddělena ikonostasem, tj. stěnou s ikonami a třemi dveřmi, kterými se prochází během bohoslužeb. Vnitřní vybavení kaple je standardní pro pravoslavné bohoslužby.

Sociální a společenské zázemí je umístěno v třípodlažní věži. V jejím přízemí o výměře 25 m² je prostor pro uložení

bohoslužebného náčiní a vybavení oltáře. Jsou tu též umístěny toalety. Přízemí spolu s prvním patrem (21 m²) je určen pro společensko-kulturní aktivity farnosti. První patro je upraveno jako přednáškový prostor, kancelář a farní knihovna. Druhé patro je zamýšleno jako budoucí zvonice a bude využito pro konání letních dětských táborů, ale zejména jako klubovna pro výuku náboženství dětí a mládeže naší farnosti.

Rozpočet

Přestože je stavba svými rozměry nevelká a splňuje minimální požadavky na náboženskou a společenskou zázemí života naší farnosti, je pro nás rozpočet ve výši přibližně 3 milionů Kč (asi 100 000 euro) velmi vysokou finanční částkou, a stavba tak bez podpory dárců neproveditelná.

Proto, dle pravoslavné tradice, budou jména dárců zapsána na základové kameny stavby kaple a pravidelně vzpomínána při bohoslužbách.

Tento materiál je podkladem k naší žádosti o jakýkoli příspěvek, případně navázání oboustranně prospěšné spolupráce.

I malý dar je nám velkou pomocí.

Osobou zmocněnou k jednání je:

duchovní správce
jerej Jiří Kolář
Radiměř 254
569 07

Telefon: 461 594 289, 736 617 278

E-mail: jiri.kolar@pravoslavi.net

www.pravoslavi.net

Bankovní spojení:

Pokud vše zvážíte a rozhodnete se pro podporu tohoto projektu, využijte níže uvedené bankovní účet, který je určen výhradně pro tuto sbírku, aby byly odděleny tyto prostředky od běžného hospodaření naší farnosti.

Všechny dary budou pečlivě evidovány. I drobní dárci budou seznámeni s průběhem sbírky a pravidelně bude prováděno vyúčtování, tj. přesné a jednoznačné uvedení, na co konkrétně byly prostředky vynaloženy.

Číslo účtu:

v rámci ČR: 000019-1284976359/0800

mimo ČR: IBAN: CZ58

0800 0000 1912 8497 6359

BIC:

GIBACZPX

Děkujeme.

jerej Jiří Kolář, duchovní správce

MUDr. Eleni Suchoňová, předsedkyně sboru starších, členové farnosti

HISTORIE PRAVOSLAVÍ NA SVITAVSKU

České pravoslaví vychází z nejlepších tradic našeho národa. Jeho prvopočátkem byla cyrilometodějská misie v devátém století, která se stala základem veškeré slovanské kultury. Slovanská liturgie se sloužila na Velké Moravě i v Českých zemích, ve slavném Sázavském klášteře a v pražských Emauzích.

Když pak byli žáci sv. věrozvěstů vypuzeni z Velké Moravy, odešli do jazykově příbuzných zemí: Srbska, Bulharska, Černé Hory, kde se jejich dílo stalo základem slovanské vzdělanosti.

Obnova slovanské liturgie v rámci naší vlasti nastala po vzniku Československé re-

publiky, kdy byla pravoslavná církev obnovena a zdárně se rozvíjela až do počátku okupace. Jak známo, množství jejích členů se zapojilo do odboje proti Němcům, za což byli pronásledováni a někteří popraveni, především první biskup Gorazd II., jehož uctíváme jako nového mučedníka.

Pravoslavná církev začala v našem okrese působit po první světové válce, kdy naše republika poskytla pomoc ruským emigrantům, uprchlíkům před bolševismem. V prosinci 1921 a v lednu 1922 bylo do uprchlického tábora v Moravské Třebové přestěhováno ruské gymnázium. Kostel v areálu tábora byl vybaven k pravoslavným bohoslužbám a stal se duchovním centrem uprchlické komunity a věřících z Podkarpatské Rusi, kteří zde hledali pracovní příležitosti.

Po druhé světové válce se do naší vlasti začali vracet tzv. volyňští Češi, jejichž předkové v druhé polovině 19. století osidlovali neobydlené oblasti Volyňské gubernie. Tito věřící velmi posílili československou pravoslavnou církev a zakládali nové farnosti. Tak tomu bylo v Lanškrouně, Moravské Třebové, Mohelnici a v Koclířově u Svitav.

Vlna emigrantů z Řecka, kterým tehdejší republika poskytla svou pomoc, významně posílila počátkem šedesátých let zdejší pravoslavnou farnost, jejímž centrem se stala pravoslavná kaple v Koclířově.

Do pádu komunistického režimu r. 1989 byla farnost obsluhována církevním ústředím olomoucko-brněnské pravoslavné eparchie.

Po revoluci byla obnovena i naše církevní obec s centrem ve Svitavách, kde působí od roku 1999 stálý duchovní. Podařilo se obnovit pravidelný liturgický život a výuku náboženství pro děti. Prozatímní bohoslužebné prostory nám poskytla Českobratrská církev evangelická.

Současnost

Je smutným faktem, že v posledních letech se projevuje v České republice trvalý úby-

tek obyvatelstva. Tuto situaci zmírňuje přistěhovalectví z jazykově a kulturně nám příbuzných zemí, kde je církev pravoslavná důležitým státoporným faktorem. A tak se i naše farnost rozrůstá v posledních letech o další věřící ze slovanských zemí. Je pochopitelné, že tito příchozí hledají možnost, jak by se plnohodnotně zapojili do života země, do které přišli. Pokud ne pro ně, tak pro jejich děti to bude přirozená vlast, ke které budou cítit lásku jako ke svému domovu. Jsou to v převážné většině lidé poctiví, pracovití, kteří řádně plní svoje povinnosti ke státu a vytvářejí hodnoty. Pilné ruce příchozích z Ukrajiny, Polska, Bulharska, Rumunska, Ruska, Srbska i z dalších zemí poznalo již mnoho důležitých staveb v našem regionu.

S přílivem občanů z pravoslavných zemí vyvstává potřeba vlastních bohoslužebných prostor a společensko-kulturního zájmu, které by napomáhalo mimo jiné adaptaci smíšených rodin a věřících ze zahraničí našemu prostředí. Vzhledem k tomu, že jsou v současnosti Svitavy centrem náboženského života pravoslavných v našem okrese, usilujeme o stavbu kaple právě tady.

Domníváme se, že jakmile se naši věřící přesvědčí, že jsme ochotni vyhovět jejich duchovním požadavkům, ochotně se zapojí do budování svatostánku, ve kterém by se mohli scházet zejména v době velkých církevních svátků. Kaple by vytvořila potřebné zázemí, které nám umožní žít a rozvíjet pravoslavnou křesťanskou tradici, kterou jsme převzali od svých předků, a přispívat pomocí výstav, koncertů, přednášek a jiných kulturních akcí ke společenskému a kulturnímu životu v našem městě a regionu.

Děkuji, že jste věnovali pozornost tomuto oslovení.

Věřím, že zvážíte možnost své podpory, a za to vám velmi děkuji. Tím podporujete život pravoslavné farnosti ve Svitavách a předávání naší společné křesťanské víry.

Jer. Jiří Kolář

Aby se s Hospodinem pravidelně setkávali

Ke společnému setkávání s Hospodinem máme své chrámy a kaple, kde se pravidelně shromažďujeme k bohoslužbám. Něco podobného zamýšlel Hospodin zařídit i pro svůj lid. Pravidla pro zřízení svatostánku a pro bohoslužby už zřejmě nebyla vyryta do kamenných desek. Byla Mojžíšovi sdělena jako zvláštní pokyn, jako přídavek k zákonu, který má pomoci si zákon častěji připomínat a snadněji jej plnit.

Především Hospodin stanovil, aby třikrát ročně lid slavil velké bohoslužebné slvanosti. Na jaře sedmidenní svátek nekynutých chlebů, začínajících památkou velké noci, kdy opouštěli Egypt, a památkou tehdejší oběti beránka, jehož krví pomazali veřeje dveří svých domů a tak zachránili své prvorozené od smrti. Pak svátky prvních klasů o 50 dní později, jež budou vzpomínkou na událost uzavření smlouvy mezi Hospodinem a jeho lidem na Sinaji. Třetí svátky budou k podzimu, svátky žní, radostné a veselé, kdy se bude vzpomínat putování pouští a život pod stany. O všech těchto svátkách stanoví před Hospodinem všichni muži, aby přinesli zápalnou oběť za sebe a své rodiny.

Zatím byl Izrael ještě na poušti, kde nebylo žádné setí ani sklizení, ale Hospodin slíbil lidu anděla, který je povede do země zaslíbené a bude je ochraňovat. Na nepřátele svého lidu Hospodin uvede děs a hrůzu.

Když Mojžíš vystupoval na horu po prvé, doprovázel ho bratr Áron a jeho synové a sedmdesát starců, ale ti všichni nakonec zůstali dole a na horu šel Mojžíš sám. Brzy ho zakryl oblak a nahoře se mu zjevila Hospodinova sláva. Bůh k němu mluvil a Mojžíš naslouchal, co mu Bůh říká, aby to později sdělil lidu.

Protože Boží lid měl ještě putovat mnoho let, přikázal jim Jahve, že si mají postavit přenosný svatostánek, který, když se vydají na cestu, by se dal složit a nést a při další zastávce zase rozložit. Bylo to především velké čtyřhranné nádvoří ohrazené plotem z plátna. Na nádvoří se bude nacházet oltář na zápalné oběti se stružkou okolo na odtékání krve obětních zvířat a veliké měděné umyvadlo

pro očišťování sloužících kněží. Oltář bude zhotoven z akáciového dřeva potaženého bronzem. Na nádvoří se bude shromažďovat lid a budou se zde přinášet zápalné oběti. Uprostřed nádvoří pak bude umístěn vlastní svatostánek, už krytý, a to houněmi z kozí srsti. Stěny svatostánku budou z lněného plátna a prostor uvnitř bud rozdělen na dvě místnosti. Ta přední, větší, se bude jmenovat svatyně a bude v ní hořet sedmiramenný svícen a bude na Áronovi a jeho synech, aby dolévali olej a udržovali světlo v tomto svícnu. Kromě svícnu bude ve statyni ještě kadidlový oltář, na kterém se bude plálit vonná pryskyřice, jejíž dým naplní svatini libou vůní, a stůl na obětní chleby pro tak zvanou oběť přídavnou, oběť chleba, mouky a oleje, která se bude přinášet denně ráno a večer jakožto ranní a večerní modlitební díkůvzdání. Zadní, menší část za svatyní se bude jmenovat velesvatyně. Sem bude vstupovat jen sám velekněz jednou ročně s obětní krví na kropení, v den pokání a oběti za odpuštění hříchu Božího lidu. Od svatyně bude oddělena oponou. Jediné, co se zde bude nacházet bude schrána zákona pobitá zlatými pláty. Do ní budou uloženy kamenné desky zákona a miska s manou na památku toho, jak Bůh pečoval o svůj lid po dobu jeho putování, aby neměli hlad. Všecko bude zhotoveno tak, aby se dalo snadno přenášet. Oltáře i schrána budou opatřeny pevnými kroužky, do kterých se zasunou sochory, a bude povinností mužů kmene Leviho, třetího z Jákobových synů, z něhož pocházel i Mojžíš, aby na svých ramenech rozloženy svatostánek přenášeli.

Svatostánek bude mít i své kněze, kteří budou vykonávat oběti, modlitby a obřady. Na kněze budou svěceni synové, vnuci a všichni mužští potomci Áronovi. Sám Áron pak na velekněze a po jeho smrti se stane veleknězem vždy nejstarší syn. Všichni kněží budou oblečeni do dlouhé lněné košile zvané efod a lněné čepice, ale zůstanou bosí. Velekněz bude mít navíc zvláštní čelenku, nárameník a náprsník. Budou svěceni vylitím na hlavu směsí vonných olejů.

váš vладыka Simeon